

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE BEMÆRKNINGER
1	Kommunikation/ borgerinddragelse	Naboer i Nymindegab er ikke blevet informeret tilstrækkeligt.	9) <i>Borgerne i Nymindegab er indtil videre meget dårligt informeret om udviklingen i Plan Oksbøl incl. processen i hele projektet. Det bevirker en særdeles dårlig holdning til Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvaret som helhed.(...) Undertegnede skal foreslå, at man fra ledende myndighed tager informations- og kommunikationsområdet op til revision, herunder forbedrer dette område i forhold til relevante myndigheder incl. Nymindegabs borgere.</i>	Efter det offentlige møde i Selager Lade den 16. februar 2020 blev Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse opmærksom på, at der er et ønske om særskilt kommunikation, der er målrettet Nymindegab. Der blev derfor planlagt et informationsmøde målrettet Nymindegab i samarbejde med garnisonskommandanten i Nymindegab, men informationsmødet er blevet udskudt på grund af COVID-19. Der vil blive kalendersat et nyt informationsmøde i Nymindegab i 2021, når COVID-19 situationen tillader det.
2	Kommunikation/ borgerinddragelse	Forsvarets baggrund for at bruge Oksbøl-området er ikke forklaret tilstrækkeligt.	10) <i>Det fremstilles, som om der ikke er noget alternativ til udvidelsen af øvelsesområdet. Med tanke på, hvad selve udvidelsen koster og hvilke kompensationer for skader på natur, landbrug og andet privat ejendom der løbende ville skulle udbetales, trænger spørgsmålet sig på, om de øvelser, som tænkes gennemført ikke hellere skulle gennemføres i Baltikum.</i> 26) <i>Det er desværre ikke muligt at få indsigt i den militærfaglige begrundelse for dette projekt. Det er ikke forelagt, om projektet er det absolut minimale for en brigade, eller om det er Forsvarets drømmescenarie for et øvelsesområde (...). Forsvaret har ikke leveret argumenter og analyser, der sandsynliggør, et behov for den påtænkte særdeles omfattende udvidelse.</i> 62) <i>Flyt dog alle brigadeøvelser til Baltikum, det er jo det, forsvaret træner til!</i>	De seneste års sikkerhedspolitiske udvikling indebærer, at Forsvaret skal være forberedt på konflikter med modstandere, der er ligeværdige, hvad angår teknologi og mandskab. Som konsekvens heraf blev det i forbindelse med det seneste forsvarsforlig besluttet, at Forsvaret frem mod 2023 skal opstille en yderligere brigade, der helt eller delvist skal kunne udsendes. En brigade består af ca. 4.000 mand og ca. 1.500 køretøjer. Til løbende uddannelse og træning skal der ideelt set kunne bruges et terræn på ca. 30-50 km i dybden og 6-15 km i bredden. Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn er Forsvarsministeriets største skyde- og øvelsesterræn, men det er kun 14 km i dybden og 1,5-6 km i bredden. Statens samlede arealer i Oksbøl-området er ca. 25 km i dybden og ca. 2-6 km i bredden. Muligheden for lejlighedsvis at kunne bruge alle de statslige arealer gør, at der kan gennemføres øvelser i brigaderamme under tilnærmelsesvis realistiske forhold. Forsvaret gennemfører typisk øvelser i udlandet, når der skal samtrænes med andre landes styrker. Det er ikke muligt at henligge alle større øvelser til udlandet. Der er ingen garanti for, at udlandet kan stille sine faciliteter til rådighed for danske styrker i det omfang og på de tidspunkter, hvor Forsvaret har brug for det. Dertil kommer, at det er langt mere omkostningsfuldt og tidskrævende at gennemføre større øvelser i udlandet.
3	Kommunikation/ borgerinddragelse	Mangel på kommunikation om brug af Naturstyrelsens arealer.	22) <i>For det første vil jeg gerne bemærke, at den indgåede aftale mellem Forsvarsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet om anvendelse af Naturstyrelsens arealer i Oksbølområdet til øvelsesområde ikke er udtryk for hverken god forvaltningskultur eller hensyn til den almindelige retssikkerhed, idet aftalen blot er indgået på embedsmandsniveau, uden åben politisk behandling og uden forudgående dialog (...).</i> 32) <i>Der har manglet information og inddragelse af borgerne, hvilket er et ønske herfra, at det vil kunne gøres bedre i fremtiden.</i> 35) <i>I foråret 2019 afholdt militæret et orienteringsmøde i Oksbøl. Fra mødets begyndelse blev det gjort klart, at alle aftaler var på plads og afsluttet. Vi undrede os over at almindelige demokratiske principper tilsyneladende var udeladt. Som borgere i lokalområdet og i Danmark bekymrer det os, at vi oplever total mangel på dialog og borgerinddragelse.</i>	Forsvaret har i en årrække anvendt statens arealer i Oksbøl-området til større øvelser. Den nuværende aftale erstatter en tidligere aftale, der tillige gav Forsvaret adgang til Naturstyrelsens arealer. I den tidligere aftale skulle de nærmere vilkår for Forsvarets brug aftales fra gang til gang. Det var erfaringsmæssigt meget tidskrævende for både Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Forsvaret og Naturstyrelsen. Der blev derfor indgået en aftale, hvor rammerne er fastlagt på forhånd. Forsvarsministeriet erkender, at der kunne have været kommunikeret mere om den nye aftale forud for, at den blev indgået. Derfor er kommunikation om aftalens udmøntning blevet styrket. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvaret har således afholdt en række borgermøder, deltaget i møder i lokale

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<p>37) Militæret bruger fine vendinger og giver løfter om "godt naboskab". Allerede før informationsmødet i marts 2019 i Oksbøl var aftalen underskrevet og trådt i kraft! Aftalen blev indgået udenom Folketinget, en forretnings sag mellem Forsvarsministeriet, Miljøministeriet og Naturstyrelsen!!. Aftalen er dybt umoralsk og en skamlet for et demokratisk land som Danmark, der bryster sig af at kunne lære andre nationer demokratiets spilleregler.</p> <p>48) DN har en oplevelse af en ret mangelfuld kommunikation fra Forsvaret til omverdenen ang. udvidelsesplanerne.</p> <p>62) Militæret, der rejser ud i verden og – med større eller mindre held – prøver at belære stammefolk i f.eks. Afghanistan om Anders Fogh's udgave af demokrati – har åbenbart intet lært i de 50 år, der er gået. Man tromler fortsat os herude mod vest og lader hånt om alle demokratiske spilleregler, men præsenterer lakonisk den færdige pakke på såkaldte informationsmøder. Intet under, at folk herude – fastboende som sommerhusejere og turister - føler sig groft provokerede og sat aldeles ud af spillet af den arrogante fremfærd!(...) Militæret opfører sig som en gøgeunge, der vipper alle medspillere ud af "reden" for at stå som sejrherre alene på banen!</p> <p>63) Det fremgår af "Oksbøl-aftalen" at borgerne vil blive inddraget i arbejdet. Blandt andet i form af borgermøder og såkaldte "godt naboskabsmøde". Og en høring af sporplanen for at tilgodese eventuelle ændringsforslag og bekymringer. Jeg har deltaget i mindst tre af disse borgermøder, hvor planerne blev fremlagt. Det har, sammen kortmaterialet givet et nogenlunde overblik over indholdet af "Oksbøl-aftalen". På møderne gav de fremmødte borgere udtryk for meget store bekymringer. Efter møderne var bekymringerne stadig til stede og i forstærket omfang. Der var mange spørgsmål til aftalen og man fik svar. Men det var langt fra svar som kunne tilgodese "det gode naboskab". Indtrykket var, at Forsvaret kun var mødt op for at forsvare aftalen. Det var umuligt at få en dialog i gang. Man kan herefter kun håbe på, at høringssvarene vil gøre så meget indtryk at aftalen kan rettes til, så vi kan bevare det "gode naboskab" der trods alt er i dag.</p>	<p>foreninger samt haft møder med interesseorganisationer og med Varde Kommune.</p> <p>I forbindelse med høringen om anlæggelse af nye kørespor er den nye aftale lagt op på Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses hjemmeside, hvorved alle interesserede har adgang til aftaleteksten. Der vil også fremadrettet blive lagt information om aftalens udmøntning, herunder anlæggelse af nye kørespor op på hjemmeside. Link</p>
4	Myndighedsbehandling	Der er ikke gennemført konsekvensanalyser af sporplan og aftale.	<p>11) Kan Forsvaret bare gøre hvad de vil – får politikerne ikke indflydelse?</p> <p>22) For det andet vil jeg gerne bemærke at det giver meget begrænset mening at fremlægge forslaget til placering af nye militære kørespor uden at der først er foretaget den påkrævede konsekvensvurdering af hele aftalen.</p> <p>22) For det tredje vil jeg gerne bemærke, at videre omfattende og intensiv øvelsesaktivitet i området bør stilles i bero, så længe Hverken Forsvaret eller Varde Kommune har gennemført de nævnte påkrævede konsekvensvurderinger.</p> <p>33) Der er ikke fremlagt en samlet oversigt over planlægning herunder</p>	<p>Formålet med denne høring er at give alle interesserede mulighed for at ytre deres mening, forinden forslag til en sporplan skal myndighedsbehandles efter de gældende regler herfor.</p> <p>Den nye aftale om brug af Naturstyrelsens arealer ændrer ikke ved, at almindeligt gældende lovgivning fortsat skal følges. Alle nødvendige og lovpligtige tilladelser, dispensationer og konsekvensanalyser vil således fortsat blive indhentet og udarbejdet.</p> <p>Forsvaret og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vil således stadig søge om alle nødvendige tilladelser og dispensationer, før der gennemføres øvelser – det gælder for eksempel brigadeøvelser</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE BEMÆRKNINGER
			<p>planens gennemførelse på private såvel som forsvarrets områder, undersøgelser herunder VVM-redegørelse og iværksættelse, etc. af planen, som normalt kræves ved et større (vej-) anlægsarbejde.</p> <p>46) Det er derfor relevant at spørge om der er lavet nogle undersøgelser om, hvilke konsekvenser den forøgede militære aktivitet vil få for fuglelivet.</p> <p>56) I udpegningsgrundlaget for området indgår blandt andet naturtyperne grå/grøn klit (38 ha) og klithede (36 ha). Disse habitatnaturtyper er såkaldte prioriterede naturtyper i henhold til habitatdirektivet. (...) Vedrørende det juridiske, så fremgår det af habitatdirektivet, at projekter og planer, der kan påvirke en lokalitet væsentligt, er omfattet af krav om undersøgelse og vurdering af virkning.</p> <p>60) Samtidig må jeg anføre at uanset, hvor gode Forsvarets intentioner og motiver er for at skaffe de bedst mulige træningsmuligheder, så må Forsvaret også acceptere at skulle tilpasse sig samfundets normale høringsprocedurer og lovgivningsmæssige krav.</p>	<p>som Brave Lion.</p> <p>I forhold til det konkrete projekt med kørespor, som nærværende høring omhandler, er det stadig i en tidlig fase. Der er således endnu ikke taget endelig stilling til sporenes placering – det er blandt andet det, som denne høring skal være med til at fastlægge. Først når den justerede sporplan er klar, vil den egentlige myndighedsbehandling - blandt andet i forhold til Natura 2000 - gå i gang. For så vidt hensynet til naturtyperne grå/grøn klit samt klithede kan det oplyses, at de også findes på Forsvarsministeriets arealer – blandt andet på Kallesmærsk. Her angiver basisanalysen 2022-2027, at tilstanden for naturtyperne for størstedelen af områderne er god, og at den største trussel for områderne er tilgroning. Dette indikerer, at sameksistens mellem Forsvarets aktiviteter og de nævnte naturtyper er mulig.</p>
5	Myndighedsbehandling	Er det lovligt at gennemføre øvelser i områder med beskyttet natur?	<p>26) En meget stor del af det foreslåede projekt befinder sig på hhv. Ramsar-områder, Natura 2000-habitatområder og Natura 2000-fuglebeskyttelsesområder (...) Det er altså ikke i projektet sandsynliggjort, at der er juridisk hjemmel til at lave militæraktiviteter i habitat- eller fredede områder.</p> <p>34) Der er fredningsarealer, fredede dyr/fugle, naturbeskyttede arealer, herunder naturbeskyttelseslovens § 3 områder, samt særlig værdifulde skovarealer. Det er unikke naturarealer, som Forsvaret nu ønsker grønt lys til at ødelægge.</p> <p>48) Forsvaret har valgt at udvide sine aktiviteter i et Natura 2000 område. Heraf følger at Forsvaret må respektere de beskyttelsesforpligtelser, som følger af områdets status som Natura 2000 område.</p> <p>60) Det er afgørende at der ikke bibringes borgere og Varde Kommune det indtryk, at Forsvaret opfatter de naturbundne problemstillinger som noget, der om nødvendigt kan overtrumfes eller negligeres fra Forsvarets side.</p>	<p>Der er tale om forholdsvis få dage om året, hvor Forsvaret vil anvende Naturstyrelsens arealer til uddannelse og øvelsesvirksomhed. Forinden vil de nødvendige tilladelser og dispensationer blive indhentet.</p> <p>Over halvdelen Forsvarsministeriets øvelsesområder består af beskyttet natur (fredninger, Natura 2000 eller § 3-beskyttelse), og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har stor erfaring med forvaltningen og administrationen af beskyttet natur, herunder også drift og pleje af arealerne.</p>
6	Myndighedsbehandling	Der skal gennemføres høringer om flere af aftalens elementer.	<p>17) Man kan omvendt sige, at hvis man kun laver høring for selve sporplanen og ikke vil lave en vedr. hele udvidelsesplanen, så kan det betegnes som en demokratisk betænkelig måde, hvorpå forsvarnet netop kan komme uden om at forholde sig til offentlighedens reaktioner på og kommentarer til selve planen for voldsomt udvidede militære aktiviteter.</p> <p>60) Det indstilles, at der hurtigt sker en udvidelse af de emner, som Forsvaret ønsker en offentlig dialog omkring og en offentlig høring af, således at flest muligt konsekvenser af Oksbøl-aftalen kan blive belyst og drøftet mellem Forsvaret og dets naboer og den såkaldte garnisionskommune, som varde gerne vil betragte sig som..</p>	<p>Forsvaret og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vil gerne drøfte aftalens forskellige elementer med offentligheden, og har i den forbindelse deltaget i offentlige møder samt møder i lokale foreninger og lignende. Hvis lokale foreninger og borgere ønsker at drøfte Forsvarets øvelser, kan Skyde- og Sikkerhedskontoret i Oksbøllejren kontaktes med henblik på at aftale møde.</p> <p>Øvelser gennemføres, når der i henhold til gældende lovgivning foreligger de fornødne tilladelser og dispensationer. Og forud for gennemførelse af øvelserne annoncerer Forsvaret herom, således at offentligheden er bekendt med, hvornår der afholdes øvelser. Det er også altid muligt at kontakte det lokale skyde- og</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE BEMÆRKNINGER
				sikkerhedskontor i Oksbøllejren om afvikling af øvelser.
7	Myndighedsbehandling	Uskreven kontrakt om at afstå fra at bruge den nordlige del af Oksbøl-området til øvelser.	17) <i>Det kan beskrives som, at der har været en uskreven "kontrakt" mellem befolkning og forsvar om, at militæret har den sydlige del af området, men lokalbefolkningen og naturelskere/turister/gæster fra ind og udland har den nordlige del. Denne uskrevne "kontrakt" kan nu siges at være brudt – med udtalt utilfredshed til følge.</i>	Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Naturstyrelsen er ikke bekendt med, at der skulle eksistere en såkaldt uskreven kontrakt om, at Forsvaret ikke anvender Naturstyrelsens arealer i Oksbølområdet til øvelser. Forsvaret har på ad hoc basis over en årrække anvendt disse, og der er til brug herfor etableret uddannelsesstillinger i blandt andet Blåbjerg Klitplantage og Kløvbakke ved Stausø foruden hjemmeværnsskolen i Nymindegab.
8	Natur	Bekymring for om naturhensyn er uforenelige med Forsvarets aktiviteter.	10) <i>Forsvaret ligger selv i sin "Miljø- og energistrategi 2016-2020" op til, "at vi udvider naturkvaliteten i samspil med de militære aktiviteter", ligesom der nævnes, at "Forsvarsministeriet ønsker at skabe bedre vilkår for miljø, natur og klima". Der er indtil nu ikke fremlagt nogen som helst informationer om, hvordan Forsvaret har tænkt sig at leve op til disse målsætninger i forhold til udvidelsen.</i> 11) <i>På trods af informationsmødet og de udtrykte positive intentioner er vi fortsat stærkt betænkelige ved Forsvarets planer om fremtidige udvidede aktiviteter i Oksbølområdet. På nuværende tidspunkt synes vi ikke, det er blevet tydeliggjort, hvordan man vil skabe den nævnte hensigtsmæssige "balance mellem såvel Forsvarets behov som naturhensyn.", ligesom vi heller ikke synes, at der er i rimelig grad tages hensyn til friluftslivet</i> 16) <i>Og endelig – naturen langs Vestkysten med hede og klitområde er meget sårbar. Skal et så smukt landskab virkelig ødelægges af store, brede militærkørespor med trafik af tunge militærkøretøjer og larm fra skud? Og hvordan vil det påvirke dyrelivet i skovene?</i> 17) <i>Fra starten har lokale påpeget, at naturen – bl.a. heder og plantage – i området er sårbar. Man frygter, at planernes realisering vil have meget store negative konsekvenser for områdets natur og værdi som rekreativt område.</i> 26) <i>Vi har meget svært ved at se, at man i forbindelse med projektet har erkendt placeringen i sårbar natur og i videst muligt omfang har taget hensyn hertil. Tværtimod vurderer vi, at der er tale om en klassisk forhandlingsstrategi, hvor man bevidst stiller en række urealistiske krav, som man i forhandlingen siden reducerer for at vide imødekommenhed.</i> 28) <i>I henhold til militærets logik rejses krav om 128 km kørespor i NSTs – Natura 2000 område, RAMSAR område med sjældne dyre- og planteforekomster – for at skåne naturen! (...) Militæret har startet en dødsspiral for naturen i Oksbøl-området, de allerede ødelagte områder skal nu gennempløjes af grimme, gølge kampvognsspor – en skændsel for ethvert naturområde.</i> 32) <i>Initiativgruppen Bevar naturen i Varde Kommune har i deres høringssvar skrevet følgende: "På nuværende tidspunkt synes vi ikke, det</i>	Naturtilstanden på Forsvarsministeriets arealer er generelt god, og ca. halvdelen består af beskyttet natur – blandt andet Natura 2000 og § 3-beskyttelse. En del af Forsvarsministeriets øvelsesområder er endvidere omfattet af såkaldte hvilende fredninger – netop for at bevare dem for eftertiden ifald Forsvaret ikke længere skal bruge dem. Et særkende ved Forsvarets øvelsesområder er blandt andet, at de rummer en række naturtyper, der er på retur andre steder i landet (blandt andet heder og overdrev). Biodiversiteten er også generelt højere på øvelsesområderne end i det omgivende landskab. Der er derfor ikke umiddelbart grund til at tro, at naturtilstanden skulle blive ringere, når Forsvaret benytter Naturstyrelsens arealer. Flere af de områder, der anvendes til øvelsesvirksomhed i Oksbøl-området, var oprindeligt landbrugsjord. Den gode naturtilstand er skabt ved, at områderne ikke dyrkes, og at naturen har fået lov til at udvikle sig over en årrække. Naturtilstanden sikres gennem de drifts- og plejeplaner, der er udarbejdet for de forskellige øvelsesområder. Du kan finde Forsvarsministeriets drifts- og plejeplanerne her (link til planerne på FES hjemmeside). Før øvelser skal gennemføres foretages en nøje planlægning, hvor de enkelte øvelsesaktiviteter afpasses i forhold til både formålet med øvelsen og hensyn til naturen. Det kan fx indebære, at der er områder, hvor øvelsesaktiviteter undgås. Under en øvelse kan der ske skader. Fx kan kørsel med militære køretøjer forvolde skader på vegetation og jordbund. Det er årsagen til, at der skal etableres kørespor. På den måde koncentrerer brugen af de tungeste køretøjer, således at kørsel i den omgivende natur undgås. Skulle der ske uheld eller fejlkørsler, så har Forsvaret, i samarbejde med Naturstyrelsen, mangeårig erfaring med at genoprette skaderne Et kørespor kan ses i landskabet – navnlig når det er nyetableret. Sådan er det også, når der fx anlægges skovveje, mountainbikeruter og ridestier. Efter få år er det imidlertid erfaringen, at køresporene ikke vil syne af meget i terrænet – det ses eksempelvis i områderne omkring Selager Lade og i øvrigt også på mange af de 37 km spor, som der i dag er i Naturstyrelsens

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<p><i>er blevet tydeliggjort, hvordan man vil skabe den nævnte hensigtsmæssige balance mellem såvel Forsvarets behov som naturhensyn”, ligesom vi heller ikke synes, at der er i rimelig grad tages hensyn til friluftslivet.” Jeg vil gerne erklære mig enig heri.</i></p> <p><i>37) Militærets forklaring, at sporene anlægges for at skåne naturen er slet og ret absurd!!</i></p> <p><i>45) Derfor vil jeg gerne opfordre Dem til, at begrænse indgrebet i naturen til et absolut minimum.</i></p> <p><i>48) Da arealerne rummer meget store naturværdier, nærer DN også stor betænkelighed ved fremtidig kørsel med store tunge køretøjer i områdets sarte natur, og ligeledes vil det være en markant anderledes landskabelig oplevelse når sporene lægges gennem store i dag uforstyrrede landskaber.</i></p> <p><i>62) De nye tvangsspor kommer til at gøre ubodelig skade på vores sårbare og helt unikke vestjyske natur med flotte heder med lavvandede søer, smukke klitområder og dejlige læfyldte plantager, som danner ramme om en helt enestående flora og mangfoldigt dyreliv, som ikke findes magen til i Danmark. Faren for sandflugt vil genopstå og glemt er kampen mod sandet og dets ødelæggelser!</i></p>	<p>områder. Eksempler kan ses her (link til billeder af pæne spor).</p>
9	Natur	Bekymring for områdets fugle.	<p><i>27) Med nye kørespor gennem plantagerne vil der blive en forøget forstyrrelse af dyre- og fuglelivet i området. I Vrøgum, Aal og Bordrup Klitplantager yngler musvåger, duehøge og spurvehøge, ligesom der i Vrøgum Plantage yngler havørn (...) Da Forsvaret for nogle år siden overtog den vestlige del af Aal Plantage forsvandt både duehøg og musvåge fra dette område (...) I forbindelse med at Forsvaret har indkøbt nye kanoner skal der ved skydninger fra Nymindegab være nedslagsområde vest for Blåvandshuk Fyr. Herude ligger til tider op til +30.000 sortænder og her kan eventuelle granatnedslag være katastrofalt for disse ænder.</i></p> <p><i>48) I forbindelser med øvelser vil der være forstyrrelser i områder, der i dag er ret uforstyrrede, især i foråret vil det være forstyrrende i forhold til ynglende fugle i plantagerne, på heden og ved de næringsfattige søer. Her tænkes især på rovfugle, ugler, traner og vadefugle.</i></p> <p><i>58) Vi anmoder dog om, at man viser hensyn til en række ynglende fuglearter i de nedenfor nævnte områder, Mest sårbar er ynglende fugle naturligvis i forårsmånederne, mens forstyrrelser udenfor yngletiden ventes at være af forbigående karakter, der ikke bør få negativ virkning på bestandsudviklingen.</i></p> <p><i>60) Blåbjergområdet rummer desuden den sjældne perleugle, som kun yngler fåtalligt et eller to andre steder i Danmark. Og samlet udgør den danske bestand formodentligt under 10 par heraf 1-2 par i Blåbjerg. (...) Hensynet til denne særlige ugleart tilsiger, at området øst for Blåbjergvej og området mellem Blåbjergvej og Vestre Hennebysvej søges undtaget</i></p>	<p>Forsvaret og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse tager allerede i dag, i samarbejde med blandt andet Naturstyrelsen og Dansk Ornitologisk Forening, efter en konkret vurdering forholdsregler i forhold til midlertidig afspærring af primært redeområder af hensyn til ugle, havterner og havørn.</p> <p>Generelt er det erfaringen, at Forsvarets aktiviteter kan sameksistere med fugle. På selve Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn findes således en række arter, der ikke er almindelige i resten af landet - blandt andet tinksmiden.</p> <p>Hvad angår nedslagsområdet vest for Blåvandshuk Fyr på søterritoriet (i Nordsøen) anvendes det allerede i dag – og med den samme type granater. Det er således kun affyringsstedet, der kan blive ændret.</p> <p>Med hensyn til perleuglen er det oprindelige forslag til sporforløb i Vrøgum Klitplantage blevet justeret i samarbejde med Naturstyrelsen, fordi der skulle være en perleugle i området (samt en række andre fugle). Det har ikke været fremme, at der også skulle være en perleugle i Blåbjerg Klitplantage. I så fald kan der foretages justeringer af sporforløbet eller midlertidige afspærringer snævert omkring en redeplads, tilsvarende som det er gjort andre steder i Oksbølområdet.</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<i>for militære aktiviteter.</i>	
10	Natur	Oksbøl-aftalens bilag 3	<p>29) <i>Ligeledes undrer vi os over det såkaldte bilag 3 i aftalen om brugen af områderne. De udpegede sårbare områder er ikke i nærheden af at være i overensstemmelse med en reel vurdering af sårbare områder.</i></p> <p>48) <i>Der er tidligere udarbejdet et kort (bilag 3 i kortmaterialet fra 2019) med Sårbare områder. DN mener at Forsvare bør holde deres aktiviteter helt ud af disse områder.</i></p>	<p>Oksbøl-aftalens bilag 3 udpeger 12 områder, hvor der skal udvises særlige hensyn på grund af natur og friluftsliv. Hvis det er muligt, skal Forsvarets aktiviteter planlægges på en måde, så de ikke berører områderne. Hvis områderne benyttes af Forsvaret, skal det som udgangspunkt være på måder, så naturtilstanden enten ikke ændres eller kun ændres kortvarigt.</p> <p>Hverken naturen eller Forsvarets aktiviteter er en entydig størrelse. Beredskabsområder, kørsel med kampvogne, skydning og soldater til fods påvirker et givent område på vidt forskellige måder. Vegetation og dyreliv har også vidt forskellige tolerancegrænser overfor de forskellige aktiviteter. Eksempelvis vil en deling, der bevæger sig til fods henover et hedeområde, næppe skade det, mens langvarige, intensive kamphandlinger nær en havørnerede formentlig vil være generende. Den afvejning er allerede en integreret del af hverdagen og øvelsesplanlægningen. I de områder, der er angivet i bilag 3 til Oksbøl-aftalen, skal der som nævnt udvises ekstra omhu, når der planlægges aktiviteter.</p>
11	Natur	Bekymring for om kronvildtet kan blive generet – blandt andet i krondyrlommen i Vejers Nord.	<p>11) På engen foran søen [Grærup Langsø] kan man næsten altid iagttage kronvildtet – op til 200-300 dyr, der her som det eneste sted i Danmark i fri natur har fundet tilbage til deres oprindelige leveform som deres forfædre før jagten tvang dem til at blive nataktive. Et imponerende skue, som især tiltrækker store skarer af besøgende i brunsttiden i september-oktober. Mod syd ligger Vejers, hvor der også findes meget kronvildt både i Nord- og Syd-plantagen. Naturstyrelsen har netop for at give dyrene et helle indrettet en såkaldt krondyrlomme i Vejers NV.</p> <p>26) Hvis der i dette projekt er ét særligt stærkt eksempel på manglende omtanke for natur og turisme i området må det være dette [spor ved Grærup Langsø]. Det er vel det sted i området, hvor der hyppigst kan iagttages både lokalbefolkning og turister, når de har frit udsyn til krondyrenes flokdannelse og brølen i efteråret. En placering af et kørespor her vil være særdeles forstyrrende og uigennemtænkt: Vi gør indsigelse mod dette.</p> <p>37) <i>Nye kampvognsspor tænkes etableret i Vejers Nord tæt op ad krondyrlommen, der er anlagt som refugium for dyrene. Den stærkt stigende militære aktivitet vil betyde, at dette refugium fremover ingen værdi har.</i></p> <p>42) <i>Naturstyrelsen har bl.a. bedt Grundejerforeningen Vejers Strand om informere foreningens mange medlemmer om ikke at bevæge sig for langt ind i krondyr-lommen men i stedet bevæge sig, og betragte krondyrene fra udlagte udkigsposter.</i></p> <p>62) <i>Den attraktive skov, som altid er besøgt af mange mennesker (antallet af parkerede biler taler for sig selv), hvor krondyrene lægger deres kalve og har direkte adgang til græsning på engene ved vores "hemmelige" krondyr-kiggepost ved Fårehuset, bliver ødelagt, skåret op i småbidder. uden værdi for hverken besøgende eller kronvildt, der behøver</i></p>	<p>Der er en stor bestand af kronvildt på statens arealer i Oksbøl-området. Det skyldes blandt andet kombinationen af de åbne arealer på Forsvarsministeriets område, hvor kronvildtet kan søge føde, og de mere lukkede arealer på Naturstyrelsens område, hvor dyrene kan søge skjul. Erfaringer fra både Oksbøl, men også andre øvelseterræner viser, at kronvildtet (og andet vildt) hurtigt vænner sig til Forsvarets aktiviteter. Det ses blandt andet på Kallesmærsk, hvor kronvildtet trækker sig væk, når der skydes, og kommer frem igen, så snart skydningen indstilles. Endvidere foregår en stor del af Forsvarets aktiviteter i køretøjer, hvilket generer vildtet mindre end færdsel til fods.</p> <p>Hvad angår krondyrlommen i Vejers Nord Klitplantage er der ikke planlagt kørespor i dette område. Området ligger endvidere i kanten af aftaleområdet, så det vil ikke normalt indgå i de operative akser, der benyttes af Forsvaret.</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<i>absolut ro i ynglesæsonen.</i>	
12	Natur	Bekymring for om kronvildtet bliver genereret i Blåbjerg Klitplantage.	<p>60) <i>Den faste bestand af kronvildt er nu på et så lavt niveau, at yderligere forstyrrelser i plantagen efter min bedste vurdering vil betyde, at Blåbjerg-Nyminde Klitplantage ikke fremover vil kunne opretholde en fast bestand af kronvildt året rundt. En meget kedelig udvikling, når der tænkes på, hvilken betydning Blåbjergområdet har haft som kalvesætnings- og tilholdssted for kronvildtet igennem knap 100 år. (...)</i></p> <p><i>Loftet på 28 øvelsesdage skal nødvendigvis reduceres for at imødegå den belastning af Blåbjerg-Nyminde Klitplantage, som den nuværende Oksbøl-aftale indebærer. Der vil samtidig skulle tages skridt til at sikre kronvildtet i samme klitplantage et antal forstyrrelsesfrie lommer i plantagen, som er aldeles uden benyttelse fra Forsvarets eller andres side, herunder også jagtlige forstyrrelser. (...) En reduktion eller ophør af jagten på kronvildt i Blåbjerg-Nyminde Klitplantage vil blive en hurtig følge og vil betyde et indtægtstab, som skal dækkes fra Forsvarets side, jf. Oksbøl-aftalen af januar 2019.</i></p>	<p>Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse kan ikke umiddelbart genkende, at bestanden af kronvildt i Blåbjerg Klitplantage skulle være på et specielt lavt niveau. Tværtimod har Naturstyrelsen oplyst, at bestanden i Oksbøl-området generelt skulle være for stor. Det var blandt andet baggrunden for, at Naturstyrelsen sammen med Aage V. Jensens fond, der ejer Filsø, i januar 2020 arrangerede fælles drivjagt i den nordlige del af Oksbøl-området, hvor der blev nedlagt ca. 90 stykker kronvildt.</p> <p>Forsvarets aktiviteter er ikke uforenelige med en sund kronvildtbestand. Både Oksbøl og Borris Skyde- og Øvelsesterræner rummer store kronvildtbestande, og disse områder anvendes til øvelsesvirksomhed langt mere end 28 dage om året.</p>
13	Støj	Brug af artilleristillinger.	<p>11) <i>Her [sydkanten af Blåbjerg Klitplantage] skød forsvaret tidligere over Henneby til Kallesmærsk. Vi håber ikke, at det er planen, at der skal skydes hen over Henneby i fremtiden.</i></p>	<p>Forsvaret har i en årrække skudt med skarpt fra uddannelsesstillingerne (U2) i Blåbjerg Klitplantage henover Henneby. Der er ikke planer om at ophøre med det. Gældende lovgivning samt alle sikkerhedsforskrifter vil fortsat blive overholdt.</p>
14	Støj	Regulering af støj.	<p>26) <i>Endeligt vil vi påpege, at det samlede projekt vil øge støjgenerne. Der er påvist en væsentlig sammenhæng mellem støj og stress. Vi vurderer ikke, at projektet har taget hånd om den problemstilling.</i></p> <p>27) <i>At man rykker så tæt på Vejers SYD, som skitseret (...) giver grund til bekymring. Målinger kan foretages på mange måder – og tolkes på mange måder, et godt eksempel er Skrydstrup med forskellige zoner. Støjniveauet er allerede højt i Vejers under diverse øvelser nu med kraftige detonationer fra nedslagsområdet på Kallesmærsk.</i></p> <p>35) <i>Laver I støjmålinger på den støj, der fremkommer pga. af skydning med større våbenarter på grund af skydning med større våbenarter? Og hvor offentliggøres disse?</i></p> <p>37) <i>Jeg forventer stærk forøget påvirkning fra skydeøvelserne i Vejers SYD og Vejers NORD og imødeser en forstærket støj-, baggrundsstøj og trykbølbelastning i hele området fremover (...) Eksisterende spor er allerede meget tæt på sommerhusene ved Arildsø samt campingpladsen Vejers Syd. Mere aktivitet f.eks. skarpskydning vil forøge støjgenerne betragteligt.</i></p> <p>42) <i>Tilmed vurderes det nu at støj yderligere vil påvirke området [Vejers Syd] hvilket kan betyde fald i udlejning og evt. salg af sommerhusene. Grundejerforeningen håber at militæret løbende vil udarbejde støjundersøgelser som offentliggøres og viser at militæret overholder gældende støjgrænser.</i></p> <p>48) <i>Kortmaterialet med antal lukkedage er ikke en del af høringsmaterialet, ligesom emner som støj heller ikke behandles i høringsmaterialet. Det er derfor uklart hvordan eller hvornår</i></p>	<p>Støj i Forsvarets øvelsesområder reguleres igennem Miljø- og Fødevarerministeriets bekendtgørelse nr. 1732 fra 2015 om støjregulering af Forsvarets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner. Heri reguleres det årlige antal aktivitetsdage med de forskellige våbentyper, aktivitetsfrie perioder samt tilladte støjkluder.</p> <p>Det er hensigten at opdatere bekendtgørelsen, når Forsvarets fremtidige aktiviteter i de berørte øvelsesområder inklusive Oksbøl-området er blevet kortlagt.</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE BEMÆRKNINGER
			<i>ovenstående kommer i høring.</i>	
15	Annoncering af øvelser	Øvelser skal annonceres bedre.	<p>20) <i>Øvelsen i 2019 med militære enheder i skoven, i kystbyerne og på stranden kom som en overraskelse for lokalbefolkningen og turisterne. Vi finder det vigtigt, at der fremover bliver orienteret lokalt, når der skal foregåen stor øvelse. Eksempelvis hvilke offentlige veje vil blive brugt til forskydning, i hvilke områder vil der forekomme kamphandlinger, vil der være nataktivitet, og vil der være områder, der i kortere perioder er lukket. Opstilling af advarselstavler vil være gavnligt.</i></p> <p>35) <i>Vi er to almindelige borgere, der færdes i området udenfor stier og veje og har ikke været bevidste om, hvordan militæret orienterede os om øvelser mm. Skiltningen har været nærmest usynlig for os. De røde balloner er til at se, men små nærmest ens gule skilte opsat ved parkeringspladser, er der ikke mange der kender til. Disse skilte fortæller om, hvornår der er øvelser og hvilke områder der er spæret for offentligheden, men det er langt fra tydelig information. Andre skilte advarer med bomber og tekst, som er forvirrende og uklar information. Hvornår der er skydning offentliggøres på en lille infotavle, som ikke gør opmærksom på sig selv. Hjemmesiden er heller ikke synlig. Når der er store øvelser sættes et skilt op ved lyskrydset Oksbøl. Man skal kende indholdet af skiltet for at blive opmærksom på informationen. Det må kunne gøres bedre!</i></p> <p>61) <i>De planer der offentliggøres om planlagte anvendelse af køresporene, skal være af en sådan kvalitet at der er overensstemmelse mellem plan og faktisk anvendelse. Og ikke som det kendes i dag, hvor planerne har karakter af "en helgardering". Endvidere bør man kunne abonnere på planerne, således at man modtager en mail med oplysningerne.</i></p>	<p>Forsvaret har efter brigadeøvelsen i 2019 erkendt, at der er behov for bedre information. Det vil der derfor blive søgt forbedret ved kommende øvelser.</p> <p>Hvad angår de daglige aktiviteter i området, arbejdes også på at gøre information herom mere tilgængelig for borgerne.</p> <p>Skydninger på Forsvarsministeriets arealer annonceres på forhånd, og de faktiske aktiviteter registreres efterfølgende. Disse adviseringsinformationer lægges offentligt frem og kan findes her link.</p> <p>Specielt for Oksbøl findes en oversigt over aktiviteter her link. Siden er pt. under opdatering, men her vil man først og fremmest kunne se hvilke aktiviteter, der gennemføres i området, men også om der for eksempel er adgang mellem pælerækkerne ved strandene i Blåvand og Vejers.</p> <p>Støj (skydninger og kørsel) på Forsvarsministeriets arealer skal annonceres på forhånd, og de faktiske aktiviteter skal efterfølgende registreres. Disse kan findes her link.</p> <p>Man kan tilmelde sig på støjportalen her og modtage støjvarsler: link</p>
16	Friluftsliv	Bekymring for den rekreative brug af området.	<p>11) <i>I hele området er der et væld af stier og små skovveje og desuden få asfalterede veje. Alle stier og småveje benyttes flittigt af turister til gå- og cykelture, og desuden er der et netværk af ridestier. Vi bemærker, at flere af områdets stier, der går øst-vest, bruges af turister og fastboende som forbindelsesveje til havet.</i></p> <p>17) <i>På mødet i Selager Lade den 16. februar 2020 fremgik, at forsvaret har et meget begrænset indblik i, hvordan området Blåbjerg-Nyminde Plantage/Lyngbos Hede reelt bruges, man synes stort set kun at være opmærksom på den nationale cykelrute – som i øvrigt blev skadet under Brave Lion-øvelsen 2019 – og området tæt på selve Blåbjerg, hvor der er mountain-bike-stier og særligt hyppigt brugte vandrestier. Men reelt bruges hele området fra Nymindegab og ned til strandvejen året igennem af utallige turister, der på egen hånd og fod færdes i det store naturområde.</i></p> <p>20) <i>De foreslåede spor ligger i et område, der har en følsom natur og dyreliv. Samtidig er det et meget brugt rekreativt område. Forsvaret kan bidrage med åbenhed og oplysning samt sikre, at færdsel og adfærd i området sker under overholdelses af trufne aftaler, så der er plads til os alle.</i></p>	<p>Forsvaret anerkender Oksbøl-områdets friluftsmæssige betydning for både lokale borgere og turister, og lægger derfor vægt på, at områderne så vidt som muligt er åbne for offentligheden. Det er ikke Forsvarets ønske eller hensigt, at øvelsesområder skal lukkes for offentligheden, som det ses i nogle lande.</p> <p>Etableringen af kørsel i Oksbøl-området har til formål at koncentrere væsentlige dele af Forsvarets trafik med de tungeste køretøjer i bestemte områder, så presset på resten af området bliver mindre. Når Forsvaret ikke benytter sporene, kan de anvendes af andre, fx også til ridning.</p> <p>Der forventes ikke flere lukkedage. Oksbøl-aftalen indebærer et loft for, hvor mange dage Forsvaret kan benytte Naturstyrelsen arealer (op til 75 dage i de sydlige klitplantager og op til 28 dage i de nordlige klitplantager).</p> <p>Som i dag vil områderne op til skydeterrænet på Kallesmærsk Hede af sikkerhedshensyn blive afspærret ved skydninger. Der forventes ej heller flere lukkedage i de områder. Øvrige områder vil lige som resten af øvelseterrænet i reglen være åbne for offentligheden - også når Forsvaret har uddannelses- og øvelsesaktiviteter.</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE BEMÆRKNINGER
			<p>35) Vi holder rigtig meget af naturen i vores område og bruger den dagligt, men har igennem de sidste på år oplevet begrænsninger: Ny krondyrlomme i Vejers nord, hvor Naturstyrelsen ikke ønsker adgang for offentligheden, indskrænkelse som ved Vejers Havvej, hvor militæret forbyder adgang o.s.v. Med de nye bæltekørespor bliver vores mulighed for at opleve naturen yderligere indskrænket, men sporene i plantagerne ved Arildsø og ved Urkokvej. Vi føler os omringet. Samtidig udvides antallet af øvelsesdage, som igen begrænser vores adgang til naturen.</p> <p>48) Forsvaret kan lave et antal lukkedage (28-75 dage om året) af områder/plantager hvor der er i dag er offentlig adgang året rundt. Set fra et DN-synspunkt, er det bekymrende med denne begrænsning af rekreative muligheder og adgang til naturen.</p> <p>53) Til daglig gør vi stor brug af naturen omkring Varde og søger i forbindelse med vores rekreative aktiviteter i høj grad områder i naturen med fred og ro. Konkret vælger vi til vores træning især områdets mange grus og skovveje. Udvidelsen af militære aktiviteter og anlæggelsen af spor til bæltekøretøjer er derfor efter vores vurdering ikke forenelige med vores brug af områder til cykling, da vi anser udvidelsen forstyrrende for vores aktiviteter.</p> <p>60) Erfaringerne siger, at der i forbindelse med militære øvelser altid sker en i varierende omfang forkert opfattelse af kortafgrænsninger og stedfæstelser i terrænet. Derfor bør der aftales præcise inddelinger af plantageområderne, som gør det så nemt så muligt for det militære personel at orientere sig og kende sine tilladte bevægelsesmuligheder i terrænet. Det vil medvirke til at reducere konflikterne i forhold til andre brugergrupper i plantagerne, men vil også kunne medvirke til at undgå at sårbare naturområder lider overlast på grund ikke tilladt færdsel til fods og kørsel med køretøjer.</p> <p>62) Vejers bliver omringet af skarpskydningsområder og kørespor og vil ende som en indelukket enklave med militær på alle landfaste sider!(..) Hvor skal vi opholde os – hvor skal vore turister søge hen for at finde den rekreation og ro, som de betaler for og holder så meget af?</p>	<p>Det kan i særlige tilfælde være nødvendigt at lukke visse områder. Dele af Blåbjerg Klitplantage var eksempelvis lukket under Brave Lion i 2017. Tilsvarende kan gøre sig gældende i umiddelbart nærhed af artilleri- og mortarstillinger. Lukninger af områder sker primært af sikkerhedshensyn. Tidsperioden vil altid være så kort som mulig. Hvis der er tale om afspærring af offentlig vej, koordineres forinden med lokale vejmyndigheder, ligesom der altid opstilles kontrolposter, der eksempelvis kan åbne afspærringer for ambulancer eller vejlede trafikanter om alternative omkørselsmuligheder.</p> <p>Forsvaret vil udarbejde et kort over Naturstyrelsens arealer, der i stil med den nuværende kortfolder for Forsvarets øvelsesområder, vil vise soldaten, hvad han eller hun må og ikke må i de enkelte områder.</p>
17	Brave Lion	Skader efter afvikling af Brave Lion 2019.	<p>11) Senest har vi oplevet en stor øvelse i Blåbjerg Plantage (Brave Lion), hvor der var store uacceptable ødelæggelser. Vi har således allerede set ved den øvelse, hvordan de for stierne ødelæggende militære aktiviteter finder sted over et meget udstrakt område, se f.eks. artikler i JyskeVestkysten, hvor det blev konstateret, at plantagen var smadret.</p> <p>16) Da Forsvaret holdt øvelse i vinterferien 2019, kunne vi konstatere, at veje og stier i Blåbjerg Plantage, var kørt op med dybe spor. Vandet stod højt i disse spor og kunne ikke sive væk på grund af den hårde fastkørte jord.</p> <p>17) Det er også gået hårdt ud over plantagens vandre-, cykel-, ride-, og</p>	<p>Brave Lion 2019 var ekstraordinær, da øvelsen blev gennemført i og særligt efterfulgt af rekord meget regn. Dette gjorde, at skaderne blev større end forventet og vil tage længere tid at udbedre. Dette beklager Forsvaret. Ved dette års brigadeøvelse, var vejforholdene langt mere gunstige og skaderne var mindre.</p> <p>De kommende militære kørespor etableres netop med det formål at mindske fremtidige skader på stier og veje i Oksbøl-området. Når køresporene er på plads, er det således forventningen, at den tungeste trafik vil være koncentreret der, hvilket vil mindske presset på de øvrige dele af området, men der vil fortsat være situationsbestemt anvendelse af øvrige veje og spor i samarbejde</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<p>mountainbike-stier, fordi militæret også har kørt med tunge vogne på de små stier, hvor der ellers slet ikke må køres med motorkøretøjer (undtagen skovvæsenets egne vogne).</p> <p>22) Efterårets øvelse "Brave Lion", der blev afsluttet den 4. oktober 2019, medførte omfattende ødelæggelser i bl.a. Blåbjerg Klitplantage, og disse ødelæggelser er dags dato endnu ikke blevet udbedret, hvilket betyder, at rigtig mange veje og stier i og omkring plantagen fortsat er ufremkommelige.</p> <p>28) Militæret har under "Brave Lion" sat alt goodwill over styr med de kolossale ødelæggelser, vores dejlige områder har måtte lægge ryg til.</p> <p>34) Vi har alle oplevet efterårsmanøvren "Brave Lion", hvor Forsvaret kampvogne og øvrige militære køretøjer, kørte et utal af veje og stier i smadder, i bl.a. områderne Blåbjerg og Nyminde Plantager.</p> <p>37) Ødelæggelserne er enorme og helt uacceptable i skoven, hvor stier og skovveje er fuldstændig pløjet op og her hele 6 måneder efter fortsat ligger hen i sørgelig tilstand.</p> <p>46) Den militære aktivitet vil helt uundgåeligt komme til at sætte stærkt præg på naturen i området. I efteråret 2019 gennemførtes en større øvelse i området, som var skyld i store skader, der endnu ikke er udbedret.</p> <p>48) Øvelsen Brave Lion med ca. 2000 mand i september 2019, gav et forvarsel om hvad der kan være i vente med den øgede brug af området fremover.</p>	<p>med Naturstyrelsen i ramme af Oksbøl-aftalen.</p>
18	Afvanding	Særligt de nordlige dele af området er vandlidende og bør drænes.	<p>15) At gøre Houstrup og hele området til en sump er ikke det vi forstår ved pleje af naturområder. Vi havde håbet, at vi alle havde samme mål, at vi med Miljø- og Fødevareministeriet i førersædet skulle opleve en pleje, hvor fældning, nyplantning og vedligeholdelse også indebar, at oversvømmelse og for meget overfladevand blev bortledt, så vi ikke som nu på 10+ år oplever, at der i større og større områder er stillestående sort sumpvand, der garanteret på sigt ødelægger beplantningen og gør områderne til ufremkommelige sumpområder. Dermed måske også uegnet eller mindre egnet som øvelsesområde for Forsvarsministeriet.</p> <p>18) Når man har set, hvor skadede og opkørte, områderne er efter en enkelt øvelse, forstår man sådan set godt forsvarrets ønske om at dræne, men en medarbejder fra Naturstyrelsen forklarer, at Naturstyrelsen er imod dræning, fordi man ønsker naturgenoprettelse, en varieret natur og lysåbne områder.</p> <p>34) Blåbjerg og Nyminde Plantager, - og formentlig også øvrige arealer i projektet, er efterhånden mere og mere plaget af vand, således ses det i hvert fald i plantagerne, [hvor] der i længere perioder har været en høj grundvandsstand. (...) Grøfter skal sikres konstant afvanding, så vandet bliver ledt bort fra området. Det skal vurderes, om der i forbindelse med disse grøfter og afvandingen, skal etableres regnvandsbassiner, hvor</p>	<p>Høj vandstand i Oksbøl-området kan blandt andet skabe udfordringer i forhold til oprydning og fremkommelighed af veje og stier. Hvis nedbørsmængden i 2019 bliver normen i de kommende år, kan øget afvanding muligvis blive aktuelt. Et sådant projekt forudsætter deltagelse af flere parter, herunder berørte grundejere i området.</p> <p>Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse deltager gerne i drøftelser herom sammen med Naturstyrelsen, grundejerforeninger og Varde Kommune.</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<p>vandet kan tilbageholdes, til der er plads til at vandmængderne, kan ledes videre ind i de nuværende afvandingssystemer.</p> <p>37) Ved en stigning i antal af køretøjer og tropper vil skadernes omfang stige betragteligt, ikke mindst på grund af de meget regnfulde klimaændringer, vi imødeser i Danmark.</p> <p>39) For os at se er det Naturstyrelsen, der må revurdere deres "naturplan" for området [Nyminde og Blåbjerg], blandt andet på grund af klimaforandringer og den manglende afledning af vand (grøftegravning) og skrinlægge planerne for en højmose i området.</p> <p>42) Sommerhusområdet sydøst for Vejers er i forvejen meget sårbart ift. offentlige vandløbs funktioner og dermed grøftegravning i Naturstyrelsens arealer. En af opgaverne vil være at reparere veje og stier efter endt øvelse i områderne. I den forbindelse ser vi at Forsvaret kan få en ganske uoverkommelig opgave såfremt vandstanden i Naturstyrelsens arealer vedbliver at stå så højt.</p> <p>46) Klimaforandringer medfører imidlertid større regnmængder, og med flere og større militærøvelser må det derfor frygtes, at det ikke bliver muligt at udbedre skaderne fra den ene øvelse til den næste, og at der dermed vil ske en tiltagende ødelæggelse af landskabet.</p> <p>57) Hvis anlæg af kørespor parallelt med Engvejen og en stabilisering af Skelvejen medfører etablering af nye grøfter eller uddybning af eksisterende, frygter vi i Grundejerforeningen Frydenlund, at vi vil få endog meget svært ved at håndtere de øgede mængder vand, der må formodes at blive ledt mod og igennem vores udstykning.(...) Det forholder sig nemlig således, at en stor del af vandet fra den førnævnte del af plantagen via et system af grøfter ender i en udrettet bæk, kaldet skovgrøften, som på tværs af den såkaldte Ridestigrøft godt 100m nord for Skelvejen ledes ind igennem Frydenlunds grundvandssænkningssystem(...) Systemet er fra starten af 1970'erne og slet ikke dimensioneret, så det kan håndtere de mængder, der vil være tale om.</p> <p>60) Fordi kørsel med bæltekøretøjer typisk skal suppleres med kørsel med almindelige hjulkøretøjer samt færdsel til fods tæt på andre veje og spor end disse bæltespor, så vil et sådant øvelses- og fremrykningsmønster på Blåbjerg-Nyminde klitplantagers vejnet forudsætte, at de områder, som i dag er underlagt en relativt ringe eller ingen bortskaffelse af overfladevand/højtstående grundvand, fremover vil skulle sikres en ny og langt større og mere effektiv afvanding.</p>	

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE BEMÆRKNINGER
19	Turisme	Bekymring for om turismen påvirkes negativt som følge af Forsvarets aktiviteter.	<p>11) <i>Her udgør det et særligt problem, at efterårsøvelser åbenbart afvikles sammenfaldende med – eller lige op til – tyskernes efterårsferie og den danske efterårsferie. Det er skadeligt for turismen.</i></p> <p>16) <i>Rigtig mange sommerhusejere udlejer deres sommerhuse. De fleste turister ved Vestkysten kommer fra vores naboland Tyskland. Turister som vælger at køre nordpå i stedet for sydpå. For langs den danske vestkyst finder turisterne ro og en dejlig uspoleret natur.</i></p> <p>17) <i>Det værste er ødelæggelsen af området, men forsvaret må også tage ansvar for at turismen i Varde Kommune skades.(...) reelt bruges hele området fra Nymindegab og ned til Strandvejen året igennem af utallige turister, der på egen hånd og fod færdes i det store naturområde.</i></p> <p>22) <i>Det forholdsvis nye destinationssamarbejde Destination Vesterhavet mellem Varde Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune har til formål at løfte indsatsen og bidrage til fortsat udvikling af turismen i de to kommuner, hvor Naturpark Vesterhavet vil være et centralt element som ramme for unikke naturoplevelser og helårsturisme. Turisterne, og den omsætning de skaber, har stor betydning for Varde Kommune og for naturparkområdet, herunder for beskæftigelse og skatteprovenu.</i></p> <p>25) <i>Vi mener dette er synd, da både naturen og turismen herved bliver meget ødelagt.</i></p> <p>26) <i>Varde Kommunes placering gør kommunen til en yderkommune. Et af de største aktiver i Varde Kommune er turisme ved kysten. Den turisme vil blive særdeles udfordret af de gener, som projektet lægger op til.</i></p> <p>30) <i>Blåbjerg Plantage er unik med hensyn til vegetation, landskabstype, rekreative formål og ikke mindst som turistområde. Tilstedeværelsen er ødelæggende for fjørnævnte, og militæret må nøjes med de arealer, som de allerede har rådighed over i Oksbøl og Nymindegab.</i></p> <p>31) <i>Sommerhusejere og særdeles turister kommer til Henne Strand for at nyde roen og de uspolerede områder. Som alle bekendt er turismen og dermed udlejningen af sommerhuse og omsætningen i handlen med til [at] tilføre store indtægter til Varde Kommune.</i></p> <p>36) <i>(Høringssvar indgivet på tysk). Vi vil gerne bede jer være nøje opmærksom på de negative konsekvenser for naturen, turismen og især beboerne, når det militære område udvides.</i></p> <p>42) <i>Det bør her noteres at kystognaturturismen.dk's tilfredshedsundersøgelse klart viser, at naturen er det største trækplaster for turismeudviklingen (...) Grundejerforeningen Vejers Strand har oparbejdet en meget hurtig og stærk kommunikationsplatform med sine mere end 1.200 sommerhusmedlemmer – dvs. reelt 1.200 familier – som ved gennemsnitlig 6-8 personer pr. familie (incl. flere generationer) udgør potentiel kommunikation til 7-10.000 personer. Vi vil derfor varmt anbefale at Forsvaret tænker Grundejerforeningernes muligheder for</i></p>	<p>Da Forsvaret alene anvender Naturstyrelsens arealer i Oksbøl-området forholdsvis få dage om året og normalt ikke i sommerperioden, anses Forsvarets aktiviteter ikke for at være til hinder for turisme i Varde Kommune. Efter brigadeøvelsen Brave Lion i 2019 modtog Forsvaret tilkendegivelse om, at øvelser burde undgås i efterårsferien. På den baggrund vil Forsvaret fra 2021 i videste muligt omfang søge at undgå at gennemføre øvelser også brigadeøvelse, når der er tysk efterårsferie. Det var ikke muligt allerede fra 2020, da der var truffet bindende foranstaltninger for dette års efterårsøvelse.</p> <p>Forsvaret har endvidere haft møder med myndigheder og interesseorganisationer om Forsvarets øvelser på Naturstyrelsens arealer, herunder hvornår de afholdes, mulighed for færdsel på standene i Blåvand og Vejers, og hvorledes kommunikation til offentligheden kan forbedres.</p> <p>Der har blandt andet været holdt møde med Fællesforeningen for Sommerhusejere i Varde Kommune og Feriehusudlejernes Brancheorganisation. Forsvaret har igennem det seneste årti haft mange aktiviteter i de sydlige dele af Oksbøl-området, særligt på Kallesmærsk, hvor der skydes op til 300 dage om året. I samme periode har turismeerhvervet udviklet sig i området.</p> <p>Forsvarets aktiviteter vil i fremtiden blive fordelt bredere ud i Oksbøl-området. Der vil dog i de nordlige klitplantager alene være øvelsesaktivitet i op til 28 dage om året. Disse dage fordeles almindeligvis på to øvelser af 1-2 ugers varighed i henholdsvis foråret og efteråret. Og selv i de perioder vil der ikke være konstant tilstedeværelse i samtlige dele af Oksbøl-området. Tilstedeværelsen vil derimod være i "bølger", hvor enhederne ankommer, opholder sig og forlader et givet område for at rykke videre til et andet område.</p> <p>Naturtilstanden på Forsvarsministeriets øvelsesområder er generelt god. Det gælder ikke kun Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn, men også øvrige øvelsesområder. Blandt andet rummer øvelsesterrænerne naturtyper, der er på retur andre steder i landet (blandt andet store hedeområder), og de har generelt en højere biodiversitet end i resten af det åbne land. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at en meget høj andel af områderne er omfattet af en naturbeskyttelse (Natura 2000 og § 3-beskyttelse). Visse øvelsesområder er endvidere omfattet af såkaldte hvilende fredninger, som har til formål at bevare den unikke natur i det pågældende område.</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<p>kommunikation ind i sin fremadrettede kommunikationsstrategi.</p> <p>45) Jeg er godt klar over, at jeg som udenlandsk turist ikke kan kræve at få indflydelse på hvordan den danske stat forvalter sine arealer. Men jeg vil alligevel gerne meget eftertrykkeligt gøre opmærksom på, at områdets attraktivitet for turister reduceres betragteligt og blivende, hvis udvidelsen af øvelsesområdet gennemføres som planlagt.</p> <p>47) De planlagte indgreb i naturområderne er så store, at de vil påvirke turismen i området. Mange arbejdspladser i kommunen er direkte eller indirekte afhængige af turismen. Bliver turismen for alvor påvirket, vil det have store konsekvenser for erhvervslivet i området.</p> <p>50) De senere år har vi indrettet Bed and Breakfast i vores anneks og vi nyder at servicere de brugere der kommer, som også meget søger den enestående natur og de aktivitetsmuligheder, der er herude og som minder om vores egne. En fortsættelse af den ødelæggelse af natur- og kulturværdierne i Blåbjerg Plantage, Lyngbos Hede og hele Filsøområdet, som er i gang, vil ganske givet få mange af vores gæster til at søge andre steder hen.</p> <p>52) (Høringssvar indgivet på tysk). Vi ønsker ikke at tale Forsvarets sporbehov ned, idet vi som turister ikke har ret hertil, men da sporplanerne er i første planlægningsfase, er vi bekymret for, at naturen og dennes rekreative værdi formindskes.</p> <p>60) Forsvaret bør hurtigst muligt indgå i dialog med turisterhvervet, sommerhusejere og Varde Byråd omkring hvorledes det får Varde Kommune helt vitale turisterhverv i kommunens nordvestlige del kan kombineres med de påtænkte militære udvidelser af sit øvelsesmønster og område.</p> <p>62) Militæret skal ikke have lov at kaste småbidder fra de riges bord "privatbrug af området, når det er foreneligt med militærets behov"! Det er lodret uartigt og en hån over for de mange, mange mennesker, der arbejder i turisterhvervet og alle os andre for den sags skyld. Hvad bilder militæret sig ind?</p>	
20	Brugerråd/arbejdsgrupper	Der ønskes et fast samarbejdsforum.	<p>41) Fællesudvalget har på et tidligt tidspunkt anbefalet Forsvaret og Naturstyrelsen at Fællesudvalget, som repræsentant Forsvarets og Naturstyrelsens største nabo – sommerhusgrundejerforeningen, blev inddraget i de arbejdsgrupper der blev nedsat. Denne anbefaling blev desværre ikke imødekommet.</p> <p>42) Vi håber på en fortsat god dialog med Oksbøl-lejren og møder gerne op for at medvirke konstruktivt til at få et godt fælles resultat. Det er stadig vores ønske at få lov til at deltage i arbejdsgruppen omkring anlæggelsen af de nye spor og efterfølgende i en følgegruppe.</p> <p>48) DN mener fortsat at der er behov for at nedsætte en brugergruppe/følgegruppe med lokale interessenter, det kan kun være i</p>	<p>Formålet med de midlertidige arbejdsgrupper, der er nedsat, jf. Oksbøl-aftalen, er at få lagt rammerne for det fremtidige samarbejde mellem de statslige styrelser, der ejer arealer i Oksbøl-området, og som Forsvaret kan anvende til øvelser. De har endvidere til hensigt at søge at forenkle planlægningen af øvelser, som for nærværende er administrativt tidskrævende for især Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.</p> <p>Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Forsvaret og Forsvarsministeriet har i det forløbne år afholdt møder med lokale interessenter om Forsvarets brug af Naturstyrelsens arealer. Derudover indgår Forsvaret og Naturstyrelsen i den lokale Naturgruppe, Naturpark Vesterhavet, hvor også andre</p>

NR.	EMNE	HOVEDLINJE I SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	SPØRGSMÅL/KOMMENTAR	FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSES BEMÆRKNINGER
			<i>Forsvarets interesse at der er en direkte kommunikation og et forum hvor der kan drøftes forskellige problemer og udfordringer.</i>	interessenter blandt andet Aage V. Jensen Fonden og Varde Kommune deltager. Det ses derfor ikke behov for at nedsætte en særskilt permanent arbejdsgruppe om Forsvarets brug af Naturstyrelsens arealer i Oksbøl, da relevante temaer allerede vil kunne tages op i dette forum.
21	Huspriser	Vil Forsvarets brug af den nordlige del af Oksbøl-området betyde, at ejendomspriserne falder?	<p>16) <i>Derfor vil jeg stille Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse det spørgsmål: Vil man økonomisk kompensere de berørte sommerhusejere for et evt. værditab af sommerhus?</i></p> <p>34) <i>Fastholder man den påtænkte plan, vil det uvægerligt betyde en væsentlig forringelse af ejendomsværdierne af alle sommerhuse, som ligger tæt på de berørte arealer. Vil Forsvarsministeriet købe alle sommerhuse, som ligger som nærmeste nabo til berørte arealer.</i></p> <p>55) (Høringssvar indgivet på tysk). <i>Hvad gør aftalen ved ejendomsværdierne når det ikke længere er muligt at annoncere med "den unikke natur", men nu også skal påpege "den militære motorvej".</i></p> <p>61) <i>Dette [placering af kørespor] vil resultere i tab, både i form af direkte økonomiske tab som fx reduceret lejeindtægt og ejendomsværdi samt tab som herlighedsværdi og brugsværdi.</i></p>	<p>Forsvaret har i henhold til en tidligere aftale med Naturstyrelsen gennemført øvelser ad hoc på Naturstyrelsens arealer i Oksbøl.</p> <p>Forsvarets fremtidige brug af de nordlige dele af Oksbøl-området vil være af begrænset omfang. Der er med Naturstyrelsen aftalt et loft på 28 dage. Almindeligvis vil disse dage være fordelt på to øvelser på 1-2 uger i henholdsvis forår og efterår. Selv i disse perioder er der i reglen ikke tale om konstant tilstedeværelse.</p> <p>Enhederne vil bevæge sig i bølger, hvor de ankommer, opholder sig og igen forlader et givent sted for at rykke videre til et nyt område. På den baggrund ses ikke grundlag for at undersøge, hvorvidt Forsvarets øvelser i Oksbøl-området påvirker værdien af ejendomme.</p>
22	Andet kort	Er der et nyere kort end det, der indgår i høringsmaterialet?	29) <i>Vi er desuden bekendt med at der eksisterer et nyere kort end kortet offentliggjort i forbindelse med høringen. (...) Vi undrer os i øvrigt over at der er lavet nye kort inden fristen for høringssvar. Det virker som om man har haft lidt for travlt fra forsvarets side i denne sag.</i>	Der er ikke udarbejdet eller udsendt nyere kort (dateret 19. december 2019) inden eller under høringen end det, der er offentliggjort i forbindelse med høringen.
23	Afvikling af høring	Høringen er ikke afviklet korrekt.	<p>33) <i>Høringen har ikke været annonceret systematisk offentligt og direkte til mulige berørte i områderne.</i></p> <p>60) <i>Der vil kun blive udarbejdet et enkelt og opsamlende svar på alle henvendelser. Dette er en dialog- eller fremgangsform, som jeg ikke kender fra tidligere høringer i det offentlige rum. En set med borgerøjne reduceret høringsform, som må mindske den generelle lyst og vilje fra mange til at indsende høringssvar, fordi der ikke bliver forholdt sig specifikt til de enkelte indsigelser fra myndighedens side. Dette er i mine øjne et demokratisk problem og en medvirkende hindring for en egentlig dialog mellem forsvaret og det omgivende samfund.</i></p>	<p>Høringen er blevet bredt annonceret på sociale medier, på Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses hjemmeside og har været omtalt i JydskeVestkysten. Endvidere har områdets grundejerforeninger fået direkte besked om høringen.</p> <p>Projektet er endnu i en tidlig fase, og denne høring er en mulighed for naboer og andre interessenter for i den indledende fase at komme med bemærkninger til et forslag til placering af spor. Det er således ikke en lovgivningsmæssig høring, som der er krav om skal gennemføres.</p> <p>Når der er taget stilling til de indkomne forslag, vil der blive udarbejdet en konsolideret sporplan. Det er denne plan, der er udgangspunktet for den egentlige myndighedsbehandling, hvor Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal søge om dispensationer og tilladelser ved de relevante myndigheder. Der vil være høring af de høringsberettigede i den forbindelse.</p> <p>Ønsket om individuelle svar er forståeligt, men der er også fordele ved en offentligt tilgængelig oversigt, hvor alle kan se, hvad der er afgivet af forslag og bemærkninger, og hvorledes Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har forholdt sig hertil.</p>